

володіти зброєю без створення загрози для інших осіб, її необдуманого та безпідставного застосування є законодавче регулювання, розуміння особи та її готовність до того, що вона володіє предметом підвищеної небезпеки, і звичайно моральна складова, за якої людина розумітиме, в яких випадках їй варто і необхідно застосовувати зброю, а в яких ні.

Список використаних джерел

1. Наказ міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю» від 01.02.2016 р. № z0250-16 VIII ВВР. 2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>.
2. Наказ міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Змін до Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів» від 16.06.2020 № 459. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>.
3. Сидоренко В. О. Зброезнавство як спеціальна історична дисципліна. К., 1966. URL: <https://resource.history.org.ua/>.

Мельник О., Сівінський О.
*студенти магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: к.е.н., доцент,
доцент кафедри кримінального права і процесу,
економічної безпеки та правоохоронної діяльності ЗУНУ
Олійничук О.І.*

КОНТРАБАНДА ЯК ЗАГРОЗА ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ ТА ЕЛЕМЕНТ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Європейська інтеграція України, яка з прийняттям безвізового режиму перейшла на новий щабель розвитку, є важливим фактором міжнародних відносин, а зовнішньоекономічна діяльність є одним із їхніх важливих компонентів. Проте наявна чимала кількість дестабілізуючих явищ у зовнішньоекономічній сфері, до яких можна віднести контрабанду.

Відповідно до ст. 201 Кримінального кодексу України контрабандою визнається «переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї або боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї або бойових припасів до неї), частин вогнепальної нарізної зброї, а

також спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації» [2]. Водночас досить поширеним явищем є «некримінальна» контрабанда, тобто переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України із порушенням встановлених митних правил, внаслідок чого завдається шкода економіці держави, її культурній спадщині, здоров'ю населення та громадській безпеці.

У сучасних умовах боротьба з контрабандою та порушеннями митних правил є одним із першочергових завдань забезпечення економічної безпеки нашої держави. Це зумовлено тим, що контрабанда та інші митні правопорушення набувають все витонченіших та організованіших форм, а це зумовлює посилення процесів тінізації економіки та створює суттєву загрозу національній безпеці, належному економічному розвитку.

За результатами дослідження незалежної групи макроекономічного аналізу та прогнозу Ukraine Economic Outlook, яка проаналізувала 37 країн – основних торгових партнерів України, куди припадає більше 90% офіційного імпорту України за період 2013-2017 років, встановлено, що обсяги контрабандних поставок в Україну впродовж аналізованого періоду в середньому складають \$10,6 млрд. на рік, або 8,7% ВВП. Даний розрахунок обсягів ввезення товарів в Україну через контрабандні схеми базувався на виявленні розбіжностей в статистичних даних імпорту в Україну (вітчизняна митна служба) та експорту країн-партнерів. Виявлена різниця і є потенційним обсягом зловживань по мінімізації митних платежів/контрабанди. Розподіл контрабандних поставок за основними категоріями товарів виявив найбільш ризиковані товарні групи. На першому місці машини (устаткування) та електроніка з 21,4 %, хімічна продукція на другому – 14,3%, на третьому транспорт – 10,6% [4].

Контрабанду можна розглядати як ключову загрозу таким складовим економічної безпеки держави, як зовнішньоекономічній та митній безпеці. У результаті збільшення масштабів контрабанди держава втрачає контроль над експортно-імпортною діяльністю щодо певних груп товарів, особливо тих, що вилучені з загального списку товарообігу, а українським товаровиробникам наноситься значна шкода, оскільки в результаті нелегального імпорту товарів істотно зменшується попит на вітчизняну продукцію. Водночас така діяльність негативно впливає на суспільну безпеку у разі нелегального перевезення наркотичних засобів, зброї і боєприпасів, психотропних речовин, зброї масового ураження та формує сприятливе підґрунтя для розвитку тіньової економіки.

Варто зазначити, що контрабанду можна вважати транснаціональним злочином, оскільки їхньою головною ознакою є вчинення в декількох країнах незалежно від кордонів. З цих ознак впливає обов'язковість багатосторонньої криміналізації та пеналізації відповідних діянь. Іншими словами, «транснаціональність» включає питання криміналізації певного діяння у кількох державах, готування/вчинення/настання наслідків такого злочину більш, ніж в одній

державі, а також країн походження та діяльності злочинців. Все це обумовлює юрисдикцію «зацікавлених» держав у притягненні винних до відповідальності. Йдеться про, фактично, утворення спільного кримінально-правового простору. В іншому випадку будуть відсутні правові підстави для визнання певних діянь злочинами та, як наслідок, для запобігання цим проявам [5, с. 89].

Контрабанда розглядається Урядом України ширше, аніж незаконне переміщення товарів та предметів, а тому боротьбу з контрабандою необхідно вести комплексно, із застосуванням всіх можливих сил і засобів та усуненням причин і умов, які сприяють скоєнню цього злочину. Державною митною службою та митницями України запроваджено контроль за порушенням і розглядом справ окремої категорії, зокрема тих, що відрізняються значною вартістю предметів правопорушень, які реально вилучені, та фактами виявлення незаконного переміщення зброї, наркотичних засобів, історичних і культурних цінностей [3, с. 174].

В Україні до кола суб'єктів, які здійснюють протидію контрабанді на її митному та державному кордонах, належать Державна митна служба та Державна прикордонна служба України. Їхня діяльність здійснюється у тісній співпраці з підрозділами Національної поліції та Служби безпеки України, а в зоні проведення АТО, – і з іншими військовими формуваннями [6, с. 79].

Водночас В. О. Допілко, Р. В. Явдошук, дослідивши основні сучасні проблеми організаційно-правових засобів боротьби з контрабандою та порушенням митних правил, цілком слушно наголошують, що в Україні давно склалася об'єктивна необхідність удосконалення матеріально-технічної бази митних та правоохоронних органів, до повноважень яких належить запобігання та попередження вчиненню контрабанди та порушень митних правил на транспорті. Також доцільно надати відповідному комітету Верховної Ради України завдання з розроблення нормативно-правових актів щодо покращення координації та співпраці митних та правоохоронних органів України, а також оновлення нормативно-правової бази, якою регламентовано порядок виявлення та попередження контрабанди та порушень митних правил на різних видах транспорту [1, с. 99].

Отже, контрабанда є суттєвою загрозою економічній безпеці держави, її складовим (зокрема зовнішньоекономічній, митній), а також елементом тіньової економіки та, водночас, сприятливим фактором нарощення її обсягів. З точки зору кримінального права контрабанда є кримінально караним діянням і транснаціональним злочином, адже питання криміналізації даного діяння стосується кількох держав, готування/вчинення/настання наслідків такого злочину більш, ніж в одній державі, а також країн походження та діяльності злочинців. Проблема протидії контрабанді потребує комплексності у вирішенні та залучення у боротьбу організаційно-правових засобів, новітнього матеріально-

технічного устаткування, удосконалення координації відповідних суб'єктів протидії як в межах України, так і за її межами.

Список використаних джерел

1. Допілко В. О., Явдошук Р. В. Правові засоби протидії контрабанді та порушенням митних правил на транспорті: сучасний стан. *Lex portus*. 2019. № 4. С. 90-104.
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Найденко О. Є., Рєзнікова Є. С. Боротьба з контрабандою як один із методів забезпечення митної безпеки держави. *Modern economics*. 2019. № 17. С. 172-176.
4. Обсяги контрабанди за п'ять років в Україні склали \$52,8 млрд – дослідження. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/economic/598755.html>
5. Паламарчук Г. В. Контрабанда – транснаціональний чи трансграничний злочин: визначення понять. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2019. № 21. С. 87-93.
6. Степанова Ю. П. Кримінально-правові аспекти протидії контрабанді товарів. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2017. № 12. С. 79-86.

Мельниченко Т.

*студент юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: д.е.н., доцент,
в.о. завідувача кафедри кримінального права і
процесу, економічної безпеки та
правоохоронної діяльності ЗУНУ
Васильчишин О. Б.*

ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ ЗА ТРАНСФЕРТНИМ ЦІНОУТВОРЕННЯМ

Таке явище як трансфертне ціноутворення виникло у другій половині ХХ століття. Його виникнення пов'язано з появою транснаціональних корпорацій та посиленням міжнародної торгівлі. Неконтрольоване перерозподілення оподаткованого прибутку компаніями спричинив активний пошук певними державами шляхів контролю цього питання на національному рівні.

Важливим завданням трансфертного ціноутворення є зменшення інформаційної асиметрії між учасниками господарських відносин всередині підприємства та сприяння зменшенню конфліктів інтересів між цілями менеджменту окремих лінійних підрозділів та цільовими орієнтирами підприємства.

Інакше мовити, як інструмент контролю трансфертні ціни мають посилювати та розвивати менеджмент усіх рівнів, приймати ефективні